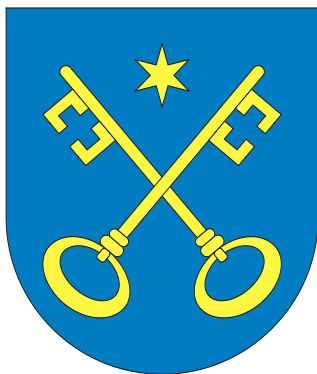

GMINA CIECHANOWIEC

KOMPLEKSOWA
KONCEPCJA ORGANIZACJI
USŁUG TRANSPORTOWYCH
DOOR-TO-DOOR OSÓB Z POTRZEBĄ
WSPARCIA W ZAKRESIE MOBILNOŚCI
W GMINIE CIECHANOWIEC

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

*Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych*

Ciechanowiec 2020

Spis spraw

Wstęp.....	4
1 Dane o jednostce samorządu terytorialnego która przygotowała koncepcję organizacji usług transportowych door-to-door i która planuje uruchomić usługi transportowe door-to-door.....	5
2 Opis w jakim zakresie i w jaki sposób jednostka uwzględnia działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w dokumentach strategicznych i/lub programach rozwoju dotyczących jednostki samorządu terytorialnego.	7
2.1 Dokumenty o charakterze regionalnym i krajowym.....	7
2.1.1 Rządowy Program <i>Dostępność Plus</i> przyjęty uchwałą NR 102/2018 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2018 r.	7
2.1.2 Program: Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26.10.2018r	7
2.1.3 Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 (uchwała Nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r.).....	8
2.1.4 Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 (Uchwała Nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 6 listopada 2014r.).....	9
2.1.5 Program Na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego I Zawodowego Osób Z Niepełnosprawnością W Województwie Podlaskim Na Lata 2019 – 2023 przyjęty Uchwałą Nr VIII/85/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 kwietnia 2019r....	9
2.2 Dokumenty o charakterze lokalnym	10
2.2.1 Strategia Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030	10
2.2.2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ciechanowiec na lata 2018-2029	11
2.2.3 Wieloletni Program Współpracy w latach 2020-2024 Gminy Ciechanowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	12
2.3 Wnioski	13
3 Analiza niezaspokojonych potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w kontekście ich aktywizacji społeczno-zawodowej na terenie Gminy Ciechanowiec oraz opis funkcjonujących rozwiązań transportowych realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i sektor prywatny na terenie objętym koncepcją, skierowanych do osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.	13
3.1 Wykluczenie komunikacyjne	20
3.2 Wykluczenie społeczne.....	20

- 4 Działania prowadzone przez Gminę Ciechanowiec, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności na terenie objętym usługami transportu door-to-door..... 22
- 5 Wskazanie sposobu zaspokojenia potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, w szczególności w zakresie usługi door-to-door (w tym planowanego modelu świadczenia usług door-to-door) 24
- 6 Opis powiązania proponowanego sposobu świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej 30

Wstęp

Gmina Ciechanowiec, przygotowała kompleksową koncepcję organizacji usług transportowych door-to-door i planuje uruchomić tego typu usługi transportowe w ramach projektu pn. „Usługi dotyczące transportu door-to-door wraz poprawą dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych w gminie Ciechanowiec”, opracowanego na podstawie wytycznych w ramach konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego ogłoszonego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach projektu pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych", realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Teren, na którym będą wdrażane usługi transportowe door-to-door, to obszar Gminy Ciechanowiec.

Dokument został opracowany zgodnie z:

1. Wytycznymi do przygotowania przez Wnioskodawców Kompleksowej koncepcji transportu osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych PFRON (załącznik nr 4 do Regulaminu konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa 2020 r.).
2. Regulaminem konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych PFRON (załącznik do uchwały nr 44/2020 Zarządu PFRON z dn. 9 czerwca 2020 r., Warszawa).
3. Minimalnymi wymogami w zakresie standardu usługi door-to-door Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych PFRON (załącznik nr 5 do Regulaminu konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa 2020 r.).

1 Dane o jednostce samorządu terytorialnego która przygotowała koncepcję organizacji usług transportowych door-to-door i która planuje uruchomić usługi transportowe door-to-door

Nazwa jednostki: Gmina Ciechanowiec

Dane adresowe: ul. Mickiewicza 1, 18-230 Ciechanowiec

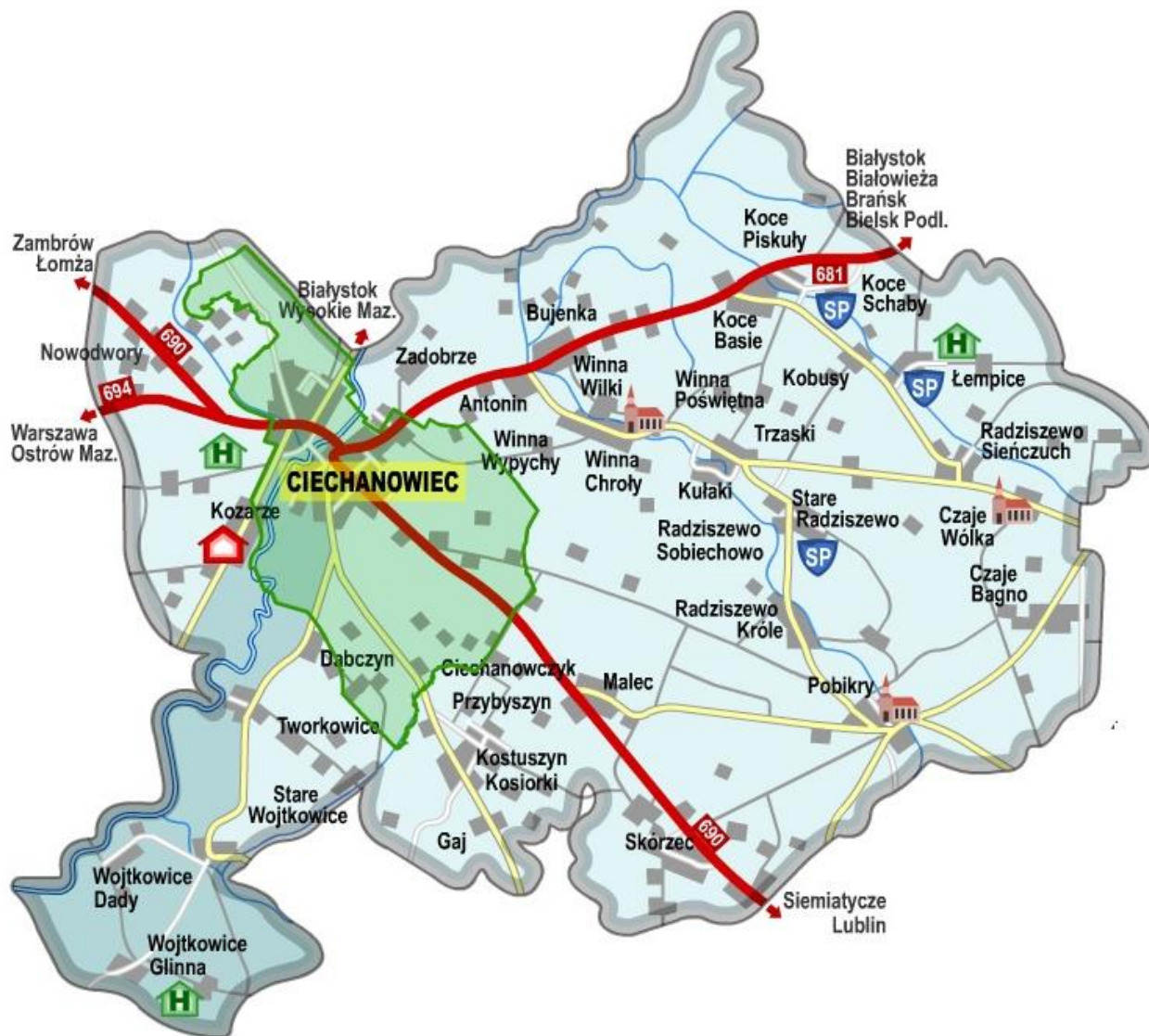
Obszar działania jednostki: Gmina Ciechanowiec

Wskazanie terenu, na którym będą wdrażane usługi transportowe door-to door:
Gmina Ciechanowiec

Gmina Ciechanowiec położona jest w powiecie wysokomazowieckim, w województwie podlaskim, na granicy z województwem mazowieckim. Miasto Ciechanowiec, położone w południowo zachodniej części gminy, jest ośrodkiem administracyjno-usługowym i największą jednostką osadniczą gminy.

Warto podkreślić, iż Gmina zajmuje powierzchnię 132 20 122,5474 ha, co stanowi 15,7% powierzchni Powiatu Wysokomazowieckiego i 1% powierzchni Województwa Podlaskiego. Strukturę terytorialną Gminy tworzy miasto Ciechanowiec oraz 35 miejscowości skupionych w 31 sołectwach: Antonin, Bujenka, Ciechanowczyk, Czaje-Bagno, Czaje-Wólka, Dąbczyn, Kosioriki, Koce-Schaby, Koce-Piskuły, Koce-Basie, Kobusy, Kułaki, Kozarze, Łempice, Malec, Nowodwory, Przybyszyn, Pobikry, Radziszewo-Króle, Radziszewo-Sieńczuch, Skórzec, Radziszewo-Sobiechowo, Tworkowice, Trzaski, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice Stare, Winna-Chroły, Winna-Poświętna, Winna-Wypychy, Zadobrze.

Gmina Ciechanowiec ma bardzo dobre położenie w stosunku do większych ośrodków miejskich. Od Białegostoku jest oddalona o ok 90 km, a od Warszawy ok 150 km. Sieć dróg lokalnych stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Geograficzne położenie, u zbiegu trzech ważnych szlaków komunikacyjnych: dróg wojewódzkich: nr 681, nr 690 oraz nr 694, stanowi istotny czynnik determinujący kierunki podróży lokalnych oraz organizację transportu publicznego na tym terenie.

Rysunek 1. Gmina Ciechanowiec

2 Opis w jakim zakresie i w jaki sposób jednostka uwzględnia działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w dokumentach strategicznych i/lub programach rozwoju dotyczących jednostki samorządu terytorialnego.

2.1 Dokumenty o charakterze regionalnym i krajowym

2.1.1 Rządowy Program *Dostępność Plus* przyjęty uchwałą NR 102/2018 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2018 r.

Program Dostępność Plus 2018-2025 został przedstawiony w 2018 roku jako 1 z 5 kluczowych działań rządu. Program ma poprawić dostępność przestrzeni publicznej, produktów i usług pod względem architektonicznym, informacyjnym i komunikacyjnym.

Program jest skierowany do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (stałymi i czasowymi). Głównym celem programu jest podniesienie jakości i zapewnienie niezależności życiowej wszystkim obywatelom. Cele szczegółowe zdefiniowano wokół trzech filarów dotyczących:

- stworzenia regulacji prawnych i instytucjonalnych do wdrażania dostępności;
- poprawy dostępności fizycznej, cyfrowej i usług;
- wykorzystania dostępności produktów i usług do zwiększania przewag konkurencyjnych polskich przedsiębiorstw, w tym także na rynkach międzynarodowych.

Jego twórcy szczególnie zwracają uwagę na inwestycje w nowe technologie. W obszarze transportowym z kolei na utworzenie usług z zakresu komunikacji, poczty, transportu i zakupów, także w wersji online.

Cele określone w koncepcji transportu door-to-door wspierają realizację celów i zadań określonych w Rządowym Programie Dostępność Plus.

2.1.2 Program: *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność* przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26.10.2018r

Program "Polityka społeczna wobec osób starszych 2030" wyznacza najważniejsze kierunki polityki senioralnej. Bezpieczeństwo, uczestnictwo, solidarność to trzy filary założeń polityki społecznej wobec osób starszych. Program zawiera szczegółowe rozwiązania, we wszystkich najważniejszych sferach życia seniorów. Uwzględnia poziom samodzielności osób starszych. Wskazuje zarówno konkretne obszary działań jak i podmioty bezpośrednio odpowiedzialne za

ich realizację. Bezpieczeństwo, zdrowie, przeciwdziałanie samotności, aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, dostosowanie infrastruktury - to główne idee programu.

Realizacja projektu „Usługi dotyczące transportu door-to-door wraz poprawą dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych w gminie Ciechanowiec” bezspornie wpisuje się w kierunki polityki senioralnej określone ww. dokumencie.

2.1.3 Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 (uchwała Nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r.)

Strategia nie zawiera szczegółowych rozstrzygnięć, co do konkretnych projektów i działań w określonym czasie i miejscu. Rozstrzygnięcia takie zostaną zawarte w programach wojewódzkich i operacyjnych. Misja Strategii Województwa Podlaskiego 2030 brzmi: „Ambitne Podlaskie”. Wizja regionu zawarta jest w hasle „4P”: Podlaskie jest przedsiębiorcze, partnerskie i perspektywiczne. Strategia jest kluczowym elementem programowym, określającym zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu. Formułując cele i priorytety wskazuje ona dziedziny koncentracji wysiłku rozwojowego i pożądane tendencje zmian, które powinniśmy wspierać i promować, aby uzyskać określony efekt. Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez partnerstwo wszystkich środowisk regionalnych, będących głównymi beneficjentami wdrożenia.

Cele Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego podporządkowane są realizacji wizji rozwoju i stanowią swego rodzaju ścieżki dojścia do wizji. Na poziomie celów strategicznych wyróżniono trzy: Dynamiczna gospodarka; Zasobni mieszkańcy i Partnerski region.

Cel strategiczny zasobni mieszkańcy będzie realizowany przez następujące cele operacyjne:

1. Kompetentni mieszkańcy;
2. Aktywni mieszkańcy;
3. Przestrzeń wysokiej jakości.

Cel strategiczny partnerski region będzie realizowany przez następujące cele operacyjne:

1. Dobre zarządzanie;
2. Kapitał społeczny;
3. Partnerstwa międzynarodowe i ponadregionalne;
4. Gościnny region.

Założenia zawarte w niniejszej koncepcji są zbieżne z wyzwaniem określonym w Strategii Województwa Podlaskiego 2030.

2.1.4 Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 (Uchwała Nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 6 listopada 2014r.)

Celem Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 jest wzrost jakości życia mieszkańców województwa podlaskiego zapewniający możliwość integracji, wypełniania ról społecznych i równego dostępu do wszelkich praw, zasobów, dóbr i usług.

V Obszar strategiczny: Efektywna pomoc społeczna: Ograniczenie skali zjawiska wykluczenia społecznego 2. Rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej 3. Wspieranie rozwoju zasobów pomocy społecznej realizowane poprzez Program pomocy społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w województwie podlaskim korespondują z założeniami przyjętymi w niniejszej koncepcji.

2.1.5 Program Na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego I Zawodowego Osób Z Niepełnosprawnością W Województwie Podlaskim Na Lata 2019 – 2023 przyjęty Uchwałą Nr VIII/85/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 kwietnia 2019r.

Wybrane cele i kierunki działań prezentowane w Programie Na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego I Zawodowego Osób Z Niepełnosprawnością W Województwie Podlaskim Na Lata 2019 – 2023 zostały skonstruowane w oparciu o następujące obszary strategiczne:

- Wypełnianie funkcji rodzin (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo),
- Efektywna pomoc społeczna,
- Kapitał społeczny.

Wspieranie powyższych obszarów zakłada realizację celów strategicznych takich jak: Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i ubóstwa osób i rodzin, rozwój aktywnych form pomocy społecznej oraz działań na rzecz integracji osób i rodzin, wzmocnienie rozwoju zasobów pomocy społecznej, wsparcie działań organizacji pozarządowych i inicjatyw lokalnych.

Wszystkie powyższe cele korespondują z celami określonymi dla realizacji projektu „Usługi dotyczące transportu door-to-door wraz poprawą dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych w gminie Ciechanowiec”.

2.2 Dokumenty o charakterze lokalnym

Problem wykluczenia osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności jest widoczny w podstawowych dokumentach strategicznych Gminy Ciechanowiec. Są to:

1. Strategia Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030 (Uchwała Nr 174/XXIV/20 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030);
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Ciechanowiec na lata 2018 – 2029 (Uchwała Nr 20/III/18 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Ciechanowiec na lata 2018 – 2029);
3. Wieloletni Program Współpracy w latach 2020-2024 Gminy Ciechanowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Uchwała Nr 81/XIV/19 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 10 października 2019 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego Programu Współpracy w latach 2020-2024 Gminy Ciechanowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”).

2.2.1 Strategia Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030

W ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021 – 2030, podjęte zostały działania mające na celu zdiagnozowanie opinii społeczności lokalnej na temat życia w gminie Ciechanowiec i różnych jej aspektów funkcjonowania. W tym celu przeprowadzone zostały badania ankietowe w oparciu o przygotowany kwestionariusz. Z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Ciechanowiec, wynika, że ich potrzeby transportowe nie są aktualnie zaspokojone. Ankietowani źle lub bardzo źle ocenili dostępność transportu publicznego. Brakuje przede wszystkim połączeń autobusowych, za pomocą których przemieszczać mogłyby się osoby nieposiadające samochodów. Brakuje również rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych lub rodzin z małymi dziećmi. Mieszkańcy Gminy Ciechanowiec zwrócili uwagę na ten problem szczególnie w kontekście wzrastającej liczby osób starszych i wymagających opieki lub pomocy w codziennym życiu. Z badań wynika, że gmina jest w znaczący sposób (wysokie lub średnie zagrożenie)

zagrożona problemem wzrostu liczby osób starszych. Już teraz osoby te wymagają pomocy w przemieszczaniu się oraz w dostarczaniu im podstawowych usług do miejsca zamieszkania.

Respondenci wskazywali także priorytety, które ich zdaniem mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2021-2030 oraz rozwiązanie istniejących problemów i barier rozwoju. Kwestie związane z transportem mieszkańcy uznali za jedno z najważniejszych priorytetów rozwoju na najbliższe lata. Najczęściej odwoływano się do konieczności remontu lub rozbudowy dróg i infrastruktury okołodrogowej, Oznacza to, że mieszkańcy Gminy Ciechanowiec deklarują brak zaspokojenia ich potrzeb transportowych, co więcej obawiają się oni o przyszłość, w której grupa osób wykluczonych komunikacyjnie może się znacząco powiększyć. Wskazane przez mieszkańców główne kierunki rozwoju korespondują z najważniejszymi problemami uzyskanymi z pozostałych analiz: Raportu o stanie gminy i analizy SWOT.

Wizja docelowa gminy została scharakteryzowana jako: Gmina Ciechanowiec – nowoczesna gmina rolnicza, miejsce atrakcyjne dla mieszkańców, wspierające lokalną aktywność i tożsamość, otwarte dla turystów i inwestorów.

W toku prac nad Strategią Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030 wypracowano następujące cele strategiczne, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane główne wyzwania rozwojowe:

Cel 1. Stwarzanie warunków do rozwoju gospodarczego

Cel 2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców

Cel 3. Zachowanie i kształtowanie walorów środowiska naturalnego i kulturowego

Cel 4. Wspieranie zintegrowanego rozwoju gminy

Realizacja projektu „Usługi dotyczące transportu door-to-door wraz poprawą dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych w gminie Ciechanowiec” bezsprzecznie wpisuje się w nakreśloną wizję rozwoju oraz przyjęte cele strategiczne.

2.2.2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ciechanowiec na lata 2018-2029

Wizją Gminy Ciechanowiec w zakresie polityki społecznej jest: wysoki poziom życia i wszechstronny rozwój mieszkańców gminy Ciechanowiec. Jest to główne zadanie usługi door-to-door z zakresu eliminacji wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców. Wymienione poniżej cele szczegółowe w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy

Ciechanowiec odpowiadają wyzwaniom jakie stawia sobie Gmina Ciechanowiec oferując swoim mieszkańcom nową usługę transportu indywidualnego:

Cel I : Rozwój komplementarnego systemu edukacji, kultury, zdrowia i bezpieczeństwa

CEL II: Wspieranie osób i rodzin oraz zapobieganie kryzysom

CEL III: Aktywne i zdrowe starzenie się społeczności

CEL IV: Wzrost potencjału społecznego.

Niniejsza Koncepcja jest dokumentem, który wskazuje na konieczność konkretnych działań w ramach idei podnoszenia jakości życia mieszkańców Gminy Ciechanowiec. Jej celem jest przede wszystkim wskazanie kierunków działań w sferze polityki społecznej, służących wspólnemu celowi, jakim jest pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i zawodowym, które ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a tym samym nie mogą uczestniczyć w życiu społecznym i zawodowym w pełnym wymiarze. Podstawowym warunkiem realizacji Koncepcji będzie pełna współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi działającymi przeciw wykluczeniu i marginalizacji społecznej. Tak nakreślony cel Koncepcji Gmina Ciechanowiec zamierza osiągnąć poprzez stopniowe przełamywanie bariery komunikacyjnej.

2.2.3 Wieloletni Program Współpracy w latach 2020-2024 Gminy Ciechanowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Priorytetowe zadania publiczne wskazane w Wieloletnim Programie Współpracy w latach 2020-2024 Gminy Ciechanowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie to między innymi realizacji zadań z zakresu:

- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób.

Realizacja projektu polegającego na wprowadzeniu usług door-to-door na teren Gminy Ciechanowiec, przyczyni się do minimalizacji obszarów wykluczenia społecznego poprzez zapewnienie równych szans w dostępie do usług społecznych i publicznych. Stworzone zostaną warunki sprzyjające rozwojowi zaradności i samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami, co jest zgodne z celami wskazanymi w wymienionym dokumencie. Stworzenie spójnego systemu opiekuńczego w tym dla osób z niepełnosprawnościami poprzez aktywizację i integrację środowiska seniorów, rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz ograniczenie wykluczenia społecznego.

2.3 Wnioski

Koncepcja jest zgodna z założeniami dokumentów strategicznych w obszarach wzmocnienia systemu usług i pomocy społecznej. Działania zaplanowane w koncepcji wpisują się w tego typu obszar, z uwagi na wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ubóstwem poprzez rozwój usług transportowych i wzrost mobilności transportowej. Działania te mają na celu aktywizację społeczno-zawodową grup wykluczonych.

Należy podkreślić, iż aktywizacja społeczno-gospodarcza oraz kwestie transportowe są obszarem prowadzonej obecnie diagnozy, a regulacje dotyczące tych obszarów będą ujmowane w nowych dokumentach strategicznych. W szczególności planowane są wstępnie działania związane z wdrażaniem wymogów wynikających z ustawy o dostępności ze szczególnym uwzględnieniem zadania nr 22 pn.: „Mobilność” Rządowego Programu Dostępność Plus.

3 Analiza niezaspokojonych potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w kontekście ich aktywizacji społeczno-zawodowej na terenie Gminy Ciechanowiec oraz opis funkcjonujących rozwiązań transportowych realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i sektor prywatny na terenie objętym koncepcją, skierowanych do osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

W okresie od 5 sierpnia 2020 r. do 17 sierpnia 2020 roku zostały przeprowadzone konsultacje społeczne w formie kwestionariusza ankietowego, których celem było określenie potrzeb mieszkańców Gminy Ciechanowiec w zakresie mobilności. Pozyskane dane stanowiły jeden z elementów w przygotowaniu diagnozy potrzeb mieszkańców gminy. Ankieta była

anonimowa, skierowana do osób starszych, chorych, mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się, na przykład ze względu na: ograniczoną sprawność w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, niewidome, czy słabowidzące. Otrzymane odpowiedzi pomogły zdefiniować problemy mieszkańców gminy w zakresie mobilności na rzecz aktywizacji społecznej, zawodowej i publicznej oraz stanowiły jeden z elementów opracowania diagnozy potrzeb.

Zrealizowane badanie pokazuje, iż populacja osób niepełnosprawnych i starszych nie jest jednorodna. Różne są problemy, z którymi borykają się badani, ale i zarazem sposoby radzenia sobie z nimi.

Patrząc na życie przez pryzmat wskaźników syntetyzujących informacje na temat jakości życia w różnych obszarach należy stwierdzić, że sytuacja nie jest dobra. Ponad 20% badanych deklaruje, iż w związku z niepełnosprawnością posiada specjalne potrzeby (asystent). Zdecydowanie częściej posiadanie tego typu potrzeb deklarują osoby z dysfunkcją ruchu (70%), ze znacznym stopniem niepełnosprawności (30%) i z niepełnosprawnością sprzężoną (5%), a także osoby w wieku 18-45 lat – 40%, a więc wieku charakteryzującego się największą i najbardziej różnorodną aktywnością. Analizując te dane warto jednak wziąć pod uwagę, że były to wskazania spontaniczne. Wiele osób nie było w stanie wskazać potrzeb z różnych innych powodów, a nie dla tego, że ich nie mają. Należy wziąć tu pod uwagę ogólną trudną sytuację materialną, która znacznie zawężając pole widzenia, skłania do ograniczania potrzeb, do potrzeb podstawowych, duży poziom zniechęcenia i rozczarowania dostępną ofertą systemu wsparcia –typowe były wypowiedzi –„nie mamy żadnych potrzeb, radzimy sobie sami”, a także brak wiedzy o dostępnej ofercie wsparcia oraz o tym co mogłoby pomóc w sprawniejszym/bardziej komfortowym funkcjonowaniu. Dlatego też należy założyć, że rzeczywista skala potrzeb jest znacznie wyższa od tej deklarowanej spontanicznie w badaniu. We wszystkich tych przypadkach wyższe odsetki odnotowano wśród osób mających znaczny stopień niepełnosprawności potrzeby związane z transportem i przemieszczaniem się (16%) – głównie likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, ale też przystosowanie środka transportu szczególnie ważne są dla osób z dysfunkcją ruchu (20%). Pozostałe obszary potrzeb wśród ogółu respondentów nie uzyskały więcej niż 9% wskazań. Należy jednak zauważyć, że ich ważność jest dużo wyższa wśród grup osób niepełnosprawnych posiadających określone rodzaje niepełnosprawności. I tak, potrzeby w obszarze rehabilitacji fizycznej zostały wskazane przez 9% badanych. Przy czym obszar ten szczególnie ważny jest dla osób z niepełnosprawnością ruchową (14% wskazań).

W obszarze tym wskazywano głównie na potrzeby związane z zapewnieniem dostępu do ciągłej, na odpowiednim poziomie rehabilitacji fizycznej. Dla osób niepełnosprawnych umysłowo bardzo ważny jest też coroczny udział w turnusach rehabilitacyjnych (5%), które nie tylko spełniają funkcję rehabilitacyjną, ale też często są jedyną możliwością wyjazdu i odpoczynku dla osoby niepełnosprawnej oraz jej opiekuna. Obszar komunikacji, w którym potrzeby wskazało 75% osób niepełnosprawnych jest szczególnie ważny dla osób nieposiadających środka transportu. Potrzeby związane z obszarem pracy zawodowej, wskazało 10% badanych, szczególnie ważne w wypowiedziach spontanicznych. Wskazywano tu głównie na dostęp do jakiegokolwiek pracy, bez względu na jej rodzaj i dopasowanie do kwalifikacji, a także na warunki pracy dostosowane do możliwości osoby niepełnosprawnej – głównie brak stresu, częstsze przerwy, wyrozumiałość dla okresowych niedyspozycji. 80% badanych wskazało także na potrzeby związane z obszarem opieki zdrowotnej z dostępem do służby zdrowia, odpowiednich nowoczesnych leków, łatwiejszej dostępności specjalistów.

Potencjał demograficzny oraz zmiany struktury demograficznej wywierają istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych na terenie Gminy. Determinują między innymi rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, a także współdecydują o przebiegu przyszłego rozwoju. W okresie ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności miasta. Liczba mieszkańców Ciechanowca w latach 2015-2019 zmniejszyła się o 340 osób. 31 grudnia 2015 roku obszar Gminy Ciechanowiec zamieszkiwało 9041 mieszkańców, natomiast 31 grudnia 2019 roku już tylko 8701. Na przestrzeni zaledwie 5 lat liczba mieszkańców spadła aż o 3,76%. Przyczyną spadku jest ujemny przyrost naturalny, a także ujemne saldo migracji. Na terenie miasta i gminy można zaobserwować zjawisko emigracji zarobkowej za granicę, głównie do Belgii i Niemiec. Według danych z końca 2019 roku, struktura wieku ludności zamieszkującej obszar wiejski Gminy Ciechanowiec nie jest korzystna ze względu na znaczny udział osób w wieku nieprodukcyjnym (62,7) na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście stosunek ten jest nieco mniejszy, ale dalej niezadowalający – 59,03, dodatkowo charakteryzuje się mniejszym udziałem dzieci i młodzieży (1512 osób), większym natomiast udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym – 1774 osoby. Jednocześnie wzrasta liczba emerytów korzystających z usług pomocy społecznej (niskie emerytury). Pogłębiające się negatywne tendencje demograficzne związane ze starzeniem się lokalnej społeczności powodują konieczność przeprofilowania struktury niesionej pomocy w odniesieniu do poszczególnych grup wiekowych (w szczególności seniorów i osób wykluczonych mobilnie). W kontekście liczby ludności

w wieku poprodukcyjnym zarówno liczba miejsc jak i osób objętych usługami opiekuńczymi jest za mała. W tych przypadkach diagnozujemy również potrzebę wsparcia w zakresie usług transportowych – powód niewydolność mobilna.

Problemy osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu potwierdza również treść Strategii Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030 oraz prowadzone analizy w zakresie aktualizacji ww. dokumentu. W raporcie o stanie gminy za rok 2019 wskazano następujące dane w zakresie realizacji działań w obszarze pomocy społecznej: pomoc i wsparcie w gminie Ciechanowiec z zakresu pomocy społecznej w 2019 roku uzyskało 738 osób, co stanowiło 8,49 % wszystkich mieszkańców gminy. W stosunku do 2018 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 7 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 16 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 186 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2018 o 7 osób. W gminie Ciechanowiec najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Gmina Ciechanowiec jest gminą typowo rolniczą - niemal 50% mieszkańców mieszka na wsi. Rozproszenie miejscowości po terenie gminy bardzo utrudnia ich mieszkańcom dotarcie nie tylko do większych miast, ale nawet do samego Ciechanowca. Największy problem z dojazdem mają osoby starsze i niepełnosprawne. Aktualnie w gminie nie ma przewoźnika, który świadczyłby usługi transportu wewnątrz gminy – obejmującego wszystkie miejscowości.

Kolejnym wyzwaniem jest integracja mieszkańców. Niezbędne są działania służące budowaniu sąsiedztw, rozwijaniu społeczności lokalnej, zarówno na wsiach jak i w mieście. W gminie w tym zakresie działają już organizacje pozarządowe, powstaje coraz więcej lokalnych inicjatyw stawiających sobie za cel działania integrujące różne grupy mieszkańców – np. stowarzyszenia działające na rzecz społeczności lokalnych i kategoryalnych (np. osoby starsze, rodzice dzieci z niepełnosprawnościami), wydarzenia integrujące społeczności.

Mając na uwadze powyższe, jednym z wyzwań, przed jakimi staje gmina Ciechanowiec, jest poprawa transportowej mobilności mieszkańców gminy. Realizacja projektu „Usługi

dotyczące transportu door-to-door wraz poprawą dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych w gminie Ciechanowiec”, pozwoli utworzyć mobilne połączenie wykluczonych mieszkańców, zarówno osiedli w Ciechanowcu, jak i sołectw, z placówkami oświatowymi, ośrodkami zdrowia i centrum Ciechanowca. Taka forma transportu w znaczny sposób zaspokoi indywidualne potrzeby znacznego odsetka mieszkańców gminy, mających trudności z dostaniem się do miejsc takich, jak apteki, szpitale, przychodnie zdrowia, czy inne instytucje.

Wskazane na mapie miejscowości (Rysunek 1) są oddalone od siedziby Gminy w odległościach podanych poniżej:

– Antonin – 4 km,	– Pobikry – 16 km,
– Bujenka – 5 km,	– Przybyszyn – 6 km,
– Ciechanowczyk – 5 km,	– Radziszewo-Króle – 12 km,
– Czaje-Bagno – 20 km,	– Radziszewo-Sieńczuch – 13 km,
– Czaje-Wólka – 17 km,	– Radziszewo Stare – 10 km,
– Dąbczyn – 5 km,	– Skórzec – 10 km,
– Gaj – 8 km,	– Trzaski – 8 km,
– Kobusy – 11 km,	– Tworkowice – 5 km,
– Koce-Basie – 9 km,	– Winna-Chroły – 6 km,
– Koce-Piskuły – 9 km,	– Winna-Poświętna – 7 km,
– Koce-Schaby – 10 km,	– Winna Stara – 7 km,
– Kosiorki – 6 km,	– Winna-Wilki – 7 km,
– Kostuszyn-Kolonia – 8 km,	– Winna-Wypychy – 6 km,
– Kozarze – 3 km,	– Wojtkowice-Dady – 10 km,
– Kułaki – 8 km,	– Wojtkowice-Glinna – 11 km,
– Łempice – 12 km,	– Wojtkowice Stare – 8 km,
– Malec – 6 km,	– Zadobrze – 3 km.
– Nowodwory – 5 km,	

Koncepcja organizacji usług transportowych door-to-door odpowiada na problemy i potrzeby w zakresie wspierania aktywizacji społeczno-zawodowej osób niemobilnych, zidentyfikowane na obszarze Gminy Ciechanowiec, biorąc pod uwagę trendy demograficzne i poziom dostępności usług społecznych na tym obszarze.

W dokumentach strategicznych wskazano na potrzebę wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w tym osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, co jest silnie skorelowane z wiekiem (powyżej 60 roku życia). Diagnoza społeczna wskazuje również, iż na terenie gminy Ciechanowiec nie funkcjonuje powszechnie dostępny transport publiczny. Ze względu na uwarunkowania lokalne gminy nie funkcjonują środki transportowe między innymi tramwaje, trolejbusy komunikacja wodna i PKP. Najbliższa stacja PKP położona jest w odległości 30 kilometrów od miasta Ciechanowiec. Ograniczenia lokalne sieci komunikacyjnej gminy dotyczą również miejsc postojowych dworców i przystanków. Funkcjonująca sieć komunikacyjna w gminie Ciechanowiec nie spełnia standardów dostępności dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w odniesieniu do dostępności architektonicznej, dźwiękowej i wizualnej. Na terenie gminy Ciechanowiec funkcjonuje wyłącznie PKS. Ilość połączeń jest bardzo ograniczona. W wyniku likwidacji połączeń autobusowych obsługujących teren gminy, pozostały podstawowe połączenia autobusowe m.in. na trasie Połączenia autokarowe działające na terenie Gminy to Ciechanowiec - Białowieża, Ciechanowiec - Białystok, Ciechanowiec - Siemiatycze, Ciechanowiec - Bielsk Podlaski, Ciechanowiec - Łomża, Ciechanowiec - Wysokie Mazowieckie, a także te związane z zaspokajaniem potrzeb transportowych młodzieży szkół ponadpodstawowych. Na terenie gminy jest to jedyny transport publiczny.

Warsztaty Terapii Zajęciowej i Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonujące na terenie Gminy posiadają własne środki transportu, które przeznaczone są tylko do przewozu uczestników tych placówek. Transport w w/w ośrodkach finansowany jest w całości ze środków publicznych.

Funkcjonują także przewozy autobusami zapewniające dowóz dzieci do szkół podstawowych, jednak nie spełnia to standardu powszechnie dostępnego transportu publicznego. Gmina nie posiada także niepublicznego transportu na terenie objętym koncepcją. Tabor komunikacji autokarowej, który jako jedyny funkcjonuje na terenie gminy oraz który przejeżdża przez Ciechanowiec, w większości nie jest dostosowany do potrzeb osób z utrudnioną mobilnością. Autokary obsługujące przewóz na terenie gminy są sprzętem starego typu, które nie mają wydzielonych i dostosowanych miejsc na wózki inwalidzkie, odpowiednich drzwi, poręczy oraz urządzeń wspomagających wsiadanie i wysiadanie z pojazdu. Informacje dla pasażerów dotyczące godzin odjazdów poszczególnych przewoźników są wywieszane na kartce na wysokości osoby stojącej z drukiem utrudniającym łatwe odczytanie informacji. Przystanki autobusowe na trasach przejazdu autobusów są w formie wiat przystankowych (blaszane,

drewniane lub pleksowe) oraz zatok przydrożnych oznaczonych pionowymi znakami drogowymi, bez informacji dźwiękowej i wizualnej. Usytuowanie wiat przystankowych, niejednokrotnie przy nawierzchni nieutwardzonej, utrudnia poruszanie się osobom niepełnosprawnym ruchowo, szczególnie wymagającym poruszania się na wózku.

Pojawiają się więc miejsca wykluczone komunikacyjnie, czyli miejsca do których nie dociera zorganizowany transport lub dociera w minimalnym stopniu, zwłaszcza na terenach wiejskich oddalonych od centrum administracyjnego gminy tj. miasta Ciechanowiec. W tym kontekście ważnym elementem mającym znaczenie dla oceny stopnia zaspokojenia potrzeb osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności jest lokalizacja i dostępność lokalnych instytucji. Gmina Ciechanowiec to obszar 31 sołectw położonych w promieniu średnio 10 km w stosunku do położonego miasta Ciechanowiec stanowiącego centrum administracyjno - handlowo - usługowe. Tutaj znajduje się siedziba Urzędu Miejskiego oraz takich gminnych jednostek organizacyjnych jak Ośrodek Pomocy Społecznej, Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna, Komisariat Policji, Przedszkole, Szkołą Podstawowa, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych oraz. Na terenie miasta Ciechanowiec mają swoją siedzibę Przedsiębiorstwo Robót Komunalnych FARE, Banki, Państwowe Gospodarstwo Wodnej Wody Polskie Nadzór Wodny w Ciechanowcu, przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, a także punkt poradnictwa prawnego. Są to instytucje o działaniu gminnym, natomiast szereg instytucji o zasięgu powiatowym działa na terenie miasta Wysokie Mazowieckie, do którego mieszkańcy gminy muszą pokonać odległość średnio 30-40 km. Są tam ważne z punktu widzenia bieżących spraw mieszkańców instytucje takie jak: Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Urząd Skarbowy, Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, szkoły ponadpodstawowe, organizacje pozarządowe prowadzące działania integracyjne, edukacyjne itd. Z uwagi na ograniczenia transportu publicznego do podstawowej trasy miasto Ciechanowiec – Wysokie Mazowieckie, mieszkańcy niemobilni muszą się liczyć z barierami komunikacyjnymi w dostępności do tego typu instytucji i świadczonych przez nie usług.

Kierując się danymi statystycznymi należy określić, że docelowa baza liczbowa osób zagrożonych wykluczeniem komunikacyjnym z różnych powodów wynosi blisko 1000 osób - co stanowi ponad 10% całej populacji mieszkańców Gminy Ciechanowiec.

3.1 Wykluczenie komunikacyjne

Gmina Ciechanowiec zamierza zaoferować świadczenie zintegrowanych usług door-to-door aby zapobiec wykluczeniu komunikacyjnemu każdego rodzaju.

Wyodrębniono trzy rodzaje wykluczenia komunikacyjnego występującego w gminie:

1. Obszary odległe od istniejącej sieci komunikacyjnej. Są to tereny gdzie odległość do przystanków komunikacji zbiorowej w Ciechanowcu przekracza od 3 do 20 kilometrów, co dla osób starszych, niepełnosprawnych stanowi przeszkodę w samodzielnym dotarciu do transportu publicznego. Jest to klasyczny rodzaj wykluczenia komunikacyjnego z powodu odległości od środka transportu.
2. Osiedla w Ciechanowcu o specyficznej siatce ulic, uniemożliwiającej przejazd standardowego autobusu. Jest to specyficzne wykluczenie strukturalne, którego nie da się pokonać inaczej niż poprzez dotarcie do osób zainteresowanych busami zdecydowanie mniejszymi, a więc zastosowanie środka typowego dla transportu door-to-door.
3. Obszary osiedli o znaczącym odsetku mieszkańców w wieku 65+ zagrożonych wykluczeniem z uwagi na wiek. Jest to wykluczenie społeczne, ponieważ na stosunkowo niewielkim obszarze już występują i będą się nasilać symptomy zamkniętych jednolitych pokoleniowo środowisk. Np. Osiedle Nr 2 gdzie na 3030 mieszkańców zamieszkuje aż 596 osób w wieku 65+.

3.2 Wykluczenie społeczne

Zjawisko wykluczenia społecznego jest ściśle powiązane z wykluczeniem komunikacyjnym i dotyczy osób niepełnosprawnych (także z dysfunkcjami), również osób starszych – powyżej 65 roku życia. Rozwinięcie usługi transportu door-to-door spełniającego oczekiwania i potrzeby tych grup mieszkańców jest zadaniem samorządu i bez odpowiednich środków transportu trudno sobie wyobrazić jego rozwiązanie. Poniższa tabela pokazuje rozkład liczby mieszkańców w poszczególnych osiedlach i sołectwach Gminy Ciechanowiec w odniesieniu do roku 2020.

Lp.	Nazwa jednostki pomocniczej	Liczba mieszkańców na dzień 10.12.2020 r.			65+	%
		na stałe	czasowo	Razem		
1	Osiedle nr 1	1654	10	1664	248	14,90%
2	Osiedle nr 2	3030	40	3070	596	19,41%
3	Antonin	102	0	102	20	19,61%

4	Bujenka	205	2	207	34	16,43%
5	Ciechanowczyk	58	1	59	11	18,64%
6	Czaje-Bagno	98	0	98	13	13,27%
7	Czaje-Wólka	92	0	92	14	15,22%
8	Dąbczyn	21	5	26	3	11,54%
9	Kobusy	91	0	91	16	17,58%
10	Koce-Basie	178	0	178	24	13,48%
11	Koce-Piskuły	77	1	78	14	17,95%
12	Koce-Schaby	126	0	126	22	17,46%
13	Kosiorki	116	2	118	32	27,12%
14	Kozarze	367	60	427	83	19,44%
15	Kułaki	82	0	82	20	24,39%
16	Łempice	177	2	179	42	23,46%
17	Malec	125	0	125	32	25,60%
18	Nowodwory	121	0	121	21	17,36%
19	Pobikry	225	1	226	56	24,78%
20	Przybyszyn	199	3	202	47	23,27%
21	Radziszewo-Króle	151	0	151	28	18,54%
22	Radziszewo-Sieńczuch	151	2	153	35	22,88%
23	Radziszewo Stare	95	0	95	23	24,21%
24	Skórzec	249	2	251	43	17,13%
25	Trzaski	120	1	121	23	19,01%
26	Tworkowice	171	5	176	39	22,16%
27	Winna-Chroły	73	0	73	12	16,44%
28	Winna-Poświętna	82	0	82	19	23,17%
29	Winna-Wypychy	80	1	81	18	22,22%
30	Wojtkowice-Dady	59	0	59	14	23,73%
31	Wojtkowice-Glinna	55	0	55	7	12,73%
32	Wojtkowice Stare	116	0	116	18	15,52%
33	Zadobrze	69	0	69	9	13,04%

Zwraca uwagę stały przyrost liczbowy mieszkańców 65+ oraz ich zdecydowanie nierówny rozkład na terenie Gminy Ciechanowiec. Największy odsetek mieszkańców 65+ odnotowujemy sołectwach:

- Kosiorki 27,12%
- Malec 25,60%

- Kułaki 24,39%

Najwięcej mieszkańców 65+ znajduje się w mieście Ciechanowiec :

- Osiedle nr. 2 – 596 osób
- Osiedle nr . 1 – 298 osób.

Należy zatem zaoferować mieszkańcom gminy Ciechanowiec możliwość z usługi transportowej w celu przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu z uwagi na wiek. Zorganizowanie i zaoferowanie możliwości dotarcia do punktów oznaczonych na planie gminy jako miejsca ważne dla życia społeczności lokalnej: szkoły, biblioteka, ośrodek kultury, pływalnia i zajęcia sportowe, ośrodki zdrowia, Urząd Miejski, kościoły – to wyzwanie dla transportu realizowanego przy pomocy małych pojazdów, kursujących po trasach dostosowanych do bardziej zindywidualizowanych potrzeb, nazywanych transportem od drzwi do drzwi.

4 Działania prowadzone przez Gminę Ciechanowiec, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności na terenie objętym usługami transportu door-to-door

Od 1 grudnia 2014 roku w Ciechanowcu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS). Jest to placówka pobytu dziennego, ośrodkiem obejmującym wsparciem 30 osób z terenu miasta i gminy Ciechanowiec (przewlekłe psychicznie chorych - typ A, upośledzonych umysłowo - typ B, wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych - typ C). ŚDS pracuje w systemie terapeutycznym, w którym odbywają się zajęcia indywidualne i zespołowe. Dom świadczy usługi przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie są prowadzone zajęcia z uczestnikami.

Zakres i poziom świadczonych form pomocy dostosowany jest do możliwości psychofizycznych uczestnika. w placówce prowadzone są treningi: funkcjonowania społecznego, komunikacji interpersonalnej, kulinarne, rozwiązywania problemów. Uczestnicy ŚDS mają do dyspozycji pracownie: Rękodzieła Artystycznego, Plastyczną, Twórczości Kreatywnej, Kulinarną, Terapii Ruchowej, gdzie nabywają i rozwijają praktyczne umiejętności, pod okiem instruktorów terapii zajęciowej. Poza tym w ciągu dnia wspólnie spożywają posiłek przygotowany w ramach treningu kulinarnego, poprawiają sprawność

fizyczną, spędzają czas na wspólnych rozmowach i zajęciach grupowych. Uczestnicy w ramach zajęć mogą korzystać z pomocy psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego i asystenta osoby niepełnosprawnej. ŚDS zapewnia transport na zajęcia z miejsca ustalonego przez dyrektora Domu oraz powrót do domu.

Należy w tym miejscu wskazać, iż w 2020 roku wykonano remont budynku gminnego na potrzeby prowadzenia Klubu Senior w Ciechanowcu, tj. dziennej formy usług opiekuńczych, który będzie odgrywał ważną rolę w obszarze dostępnych form aktywizacji społecznej.

Przy Ciechanowieckim Ośrodku Kultury i Sportu działa Ciechanowiecki Chór Seniora. Grupę tworzy ok. 15 osób. Głównie są to osoby emerytowane z terenu gminy. Próby chóru odbywają się 4 razy w miesiącu w piątki i soboty. Chór uczestniczy w koncertach organizowanych przez COKiS, jak również reprezentuje gminę na przeglądach i piknikach seniorów. Oprócz chóru, COKiS wspiera działalność Klubu Seniora „Chwilowo Młodzi”. Należy do niego około 30 osób, głównie emerytów z terenu gminy Ciechanowiec i gmin ościennych. Uczestnicy spotykają się regularnie raz w miesiącu na zabawie integracyjnej, dodatkowo współpracują z klubami seniora z powiatu wysokomazowieckiego. Aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym Ciechanowca. Wielu z jego członków należy jednocześnie do Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

W ramach swojej działalności Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu jest także organizatorem oraz współorganizatorem wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych na terenie Gminy, takich jak: Rodziny Dzień Dziecka, Powiatowy Konkurs Plastyczny "Motyle i ważki", Gminny konkurs plastyczny „Barwy jesieni”, Regaty Kajakowe o Puchar Burmistrza Ciechanowca, meczu reprezentacji prawobrzeżnego i lewobrzeżnego Ciechanowca, gminne i powiatowe eliminacji Festiwalu Piosenki Przedszkolaka „Mama, Tata i Ja”, Orszak Trzech Króli, Koncert Noworoczny, Cykl Turniejów Tenisa Stołowego, Turniej Szachowy im. Czesława Burdziuka, a także wiele innych spotkań i koncertów. Działania w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich. W gminie Ciechanowiec funkcjonuje obecnie 6 KGW. Organizują one warsztaty kulinarne, zajęcia gastronomiczne, pikniki, kiermasze, itp. Jest to szansa wymiany doświadczeń, aktywizacji zawodowej oraz integracji. W przypadku osób niewydolnych mobilnie, dostępność chociażby tego typu form aktywizacji jest uwarunkowana dostępnością do usług transportowych, jest to na dzień dzisiejszy podstawowa bariera.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że Gmina Ciechanowiec za pośrednictwem OPS od wielu lat wspiera osoby niepełnosprawne w zakresie pokonania bariery mobilności poprzez realizowanie usługi transportu. Usługa ta jest świadczona często charytatywnie przez pracowników OPS lub inne osoby. Jednakże obecne działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności realizowane na terenie Gminy Ciechanowiec dotyczą ściśle określonych grup społecznych. W sposób zorganizowany jedynie dowożona jest młodzież przez Spółkę NOVA z Białegostoku, która od 1 października 2013 r. wykonuje przewozy dzieci niepełnosprawnych oraz dowozi dzieci zamieszkałe w odległości przekraczającej odległości wymienione w art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.), na trasie z miejsca zamieszkania do szkoły i z powrotem. Przewozy wykonywane są w dni nauki szkolnej. W przypadku uczniów na wózkach nie można jednorazowo zabrać więcej niż 2 osoby z uwagi na miejsce w pojeździe i bezpieczeństwo. Bardzo często na potrzeby przewozów wykorzystywane są samochody osobowe rodziców, którym Gmina dokonuje zwrotu kosztów przewozu dzieci i uczniów niepełnosprawnych z miejsca zamieszkania do przedszkola, szkoły oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub ośrodka umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Samochody te często nie spełniają wymogów pojazdu dla osób niepełnosprawnych.

Podsumowując krąg podmiotów obecnie podejmujących działania aktywizujące to Gmina Ciechanowiec jako jednostka samorządu terytorialnego wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi oraz organizacje pozarządowe realizujące działania statutowe.

5 Wskazanie sposobu zaspokojenia potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, w szczególności w zakresie usługi door-to-door (w tym planowanego modelu świadczenia usług door-to-door)

W przypadku realizowania usługi transportowej door-to-door, Gmina Ciechanowiec planuje zrealizować model świadczenia usług transportowych przez jednostkę samorządu terytorialnego poprzez zakup pojazdu dostosowanego do przewozu osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności.

Planowany model świadczenia usług door-to-door został opracowany biorąc pod uwagę analizę popytu na usługi transportowe tego typu, oczekiwania osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności oraz lokalne uwarunkowania Gminy Ciechanowiec. W związku z tym, iż koncepcja transportu planowana jest do realizacji w okresie 01.01.2021 – 31.12.2021

ramach projektu pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych", realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, przyjęto założenie, iż w okresie realizacji projektu odpłatności za usługi nie będą pobierane.

Natomiast zakłada się taką możliwość po zakończeniu realizacji projektu grantowego, w okresie jego trwałości. Gmina Ciechanowiec zapewni trwałość projektu poprzez świadczenie usługi transportu door-to-door przez okres minimum 32 miesięcy. Gmina Ciechanowiec zapewni w okresie trwałości poziom i zakres usługi transportu door-to-door nie mniejszy, niż w okresie realizacji w ramach projektu. Działania te będą finansowane z budżetu gminy oraz ewentualnie z symbolicznych opłat uczestników, które nie będą stanowiły dla nich bariery. Przy czym należy podkreślić, iż podstawowym kryterium przy kalkulacji ceny będzie założenie, że usługi door-to-door będą przystępne cenowo dla osób z nich korzystających. Kolejnym warunkiem, jaki spełnia wybrany sposób realizacji usługi door-to-door dotyczy nakierowania usług na aktywizację społeczno-zawodową. Usługi te będą komplementarne z możliwościami dofinansowania transportu osób z niepełnosprawnościami lub zakupu środków transportu ze środków PFRON.

Przyjęty przez Gminę Ciechanowiec model świadczenia usług door-to-door będzie polegał na samodzielnym świadczeniu usług przez gminę lub jej jednostkę organizacyjną – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Model ten będzie polegał na zakupie przez Gminę Ciechanowiec pojazdu dostosowanego do przewożenia osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności. Zostanie zaangażowany personel projektu: w ramach usługi zatrudniony zostanie kierowca samochodu, który zapewni przewóz osób z miejsca zamieszkania do miejsca docelowego oraz osoba pomagająca niepełnosprawnym, która to będzie asystowała, pomagała osobom z ograniczoną mobilnością podczas przewozu oraz dotarcia do i z pojazdu. Pozwoli to na pełne zabezpieczenie potrzeb transportowych osób niepełnosprawnych z terenu gminy, szczególnie biorąc pod uwagę bezpieczeństwo transportu osób i codzienną potrzebę organizacji przywozów i odwozów.

Organizacja transportu door-to-door to jedyna szansa pokonania barier transportowych i szansa na udział w zajęciach aktywizacji społecznej i zawodowej. Uczestnicy projektu będą mogli korzystać z tego typu środka transportu podczas organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych czy integracyjnych. Planowana w ramach projektu usługa będzie odbywała się

od miejsca zamieszkania do konkretnego, określonego przez użytkownika miejsca, czyli zasada "od drzwi do drzwi".

Pasażer będzie miał prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy ze strony asystenta kierowcy przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu oraz przemieszczaniu się od drzwi budynku do pojazdu. Jednocześnie nie stwarza się ograniczeń co do celu wyjazdu –np. wizyta u lekarza, czy konieczność dojazdu na zajęcia aktywizujące. Zdiagnozowaliśmy 100 uczestników zamieszkujących teren gminy Ciechanowiec, wymagających wsparcia w zakresie mobilności w powiązaniu z ich aktywizacją społeczną. Należy podkreślić, iż z uwagi na ich zamieszkanie (w większości teren wiejski) odległość od samego miasta Ciechanowiec to odległość od 5 do 10km. Średnia dzienna ilość przejechanych km. Wynosić może nawet ok. 300 km. Częstotliwość przewozu osób szacowana jest na 25 dni w miesiącu, wliczając w to także niektóre soboty czy niedziele.

Analizujemy, że po kilku miesiącach funkcjonowania tej usługi, intensywność korzystania z tego środka transportu będzie tak duża, że eksploatacja środka transportu będzie bardzo obciążona, co generuje też koszty serwisu. Opracowany będzie także regulamin określający szczegółowe zasady dotyczące m.in.: określenia kryteriów dostępu do usługi (w tym kręgu uprawnionych) oraz sposobu wykazywania i dokumentowania przez użytkowników/użytkowniczki uprawnienia do skorzystania z usługi; zakresu i sposobu gromadzenia niezbędnych danych użytkowników/użytkowniczek usługi door-to-door; sposobu i formy realizacji usługi transportowej door-to-door, w szczególności określenie obowiązków osób realizujących usługi door-to-door, w tym osób udzielających pomocy w dotarciu do pojazdu i z pojazdu lub asystowania w dotarciu do publicznego środka transportu; określenia zasięgu terytorialnego realizowanych usług zgodnie z przyjętą koncepcją, przy czym usługi transportowe door-to-door będą mogły być realizowane poza terenem Gminy Ciechanowiec; sposobów dotarcia z informacją o realizacji usług door-to-door do potencjalnych użytkowników/użytkowniczek, z uwzględnieniem osób z dysfunkcją wzroku i słuchu; określenia sposobu zamawiania usługi door-to-door przez użytkownika/użytkowniczkę z uwzględnieniem możliwości i potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu, wzroku i słuchu; określenia zasad i form zgłaszania opinii, reklamacji i uwag klientów usług transportowych door-to-door; sposobu kontroli i monitoringu jakości usług door-to-door; formy i zakresu rozpatrywania skarg i reklamacji dotyczących jakości usług door-to-door.

Planowane założenia sposobu świadczenia usług transportowych przedstawiają się w sposób następujący:

1. Usługi transportowe door-to-door realizowane będą na podstawie indywidualnych zgłoszeń użytkowników/użytkowniczek.
2. Do korzystania z usług transportowych door-to-door uprawnieni będą mieszkańcy Gminy Ciechanowiec, którzy ukończyli 18 lat i spełniają następujące warunki:
  - a. Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym) jak i osoby nieposiadające takiego orzeczenia.
  - b. Osoby mające trudności w samodzielny przemieszczaniu się ze względu na ograniczoną sprawność.
  - c. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
  - d. Osoby aktywnie starające się o powrót na rynek pracy.
3. Usługi transportowe door-to-door nie będą pełniły funkcji transportu medycznego i w związku z tym, nie będą świadczone dla osób wymagających przewozu w pozycji leżącej.
4. Usługi transportowe door-to-door świadczone będą na rzecz osób, o których mowa w pkt. 2, w celu aktywizacji społeczno-zawodowej.
5. Warunkiem skorzystania z usług transportowych door-to-door będzie złożenie przez użytkownika/użytkowniczkę lub opiekuna, oświadczenia o spełnieniu wymaganych warunków, najpóźniej przed rozpoczęciem pierwszego transportu.
6. W oświadczeniu zawarte będą m.in. dane; osobowe i kontaktowe, wiek, stopień niepełnosprawności (orzeczenie do wglądu), dotyczące problemów z poruszaniem się, zawierające cel wyjazdu, zobowiązanie przestrzegania regulaminu, oraz zgodę na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby usług transportu door-to-door.
7. Usługi transportowe będą świadczone standardowo od poniedziałku do piątku w godzinach określonych w regulaminie. W uzasadnionych przypadkach na prośbę uczestnika programu z odpowiednim wcześniejszym zgłoszeniem usługa może być świadczona w innych godzinach oraz w sobotę i niedzielę.
8. Usługi transportowe będą świadczone standardowo na terenie gminy Ciechanowiec. W uzasadnionych przypadkach oraz po wcześniejszym uzgodnieniu usługi mogą zostać rozszerzone o teren całej Polski.
9. Zgłoszenia usług transportowych door-to-door będzie można dokonywać najpóźniej na jeden dzień przed terminem ich wykonania, poprzez:
  - a. droga mailową;

- b. telefonicznie;
  - c. bezpośrednio w budynku Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu.
10. W zgłoszeniu wymagane będzie m.in. podanie takich informacji jak:
- a. dane osobowe;
  - b. datę i godzinę wykonania rozpoczęcia i zakończenia usługi;
  - c. miejsce podstawienia pojazdu oraz miejsce docelowe;
  - d. cel podróży;
  - e. wskazanie potrzeby wsparcia w zakresie mobilności uzasadniającej skorzystanie z usług transportowych door-to-door;
  - f. posiadanie przez uczestnika projektu zaopatrzenia ortopedycznego (wózek, balkonik, kule itp.);
  - g. informacji czy przy danej usłudze potrzebny będzie opiekun lub asystent;
  - h. wskazanie czy jest potrzebna pomoc w dotarciu z wyznaczonego miejsca do pojazdu.
11. W każdym przypadku o możliwości realizacji usługi będzie decydowała kolejność zgłoszeń.
12. Koordynator podczas planowania tras będzie miał możliwość łączenia zgłoszenia co w niektórych przypadkach będzie wiązało się z wydłużeniem wyjazdu, o czym powiadomi uczestnika projektu.
13. W przypadku braku możliwości zrealizowania usług transportowych zgodnie z zamówieniem, na podane dane kontaktowe przekazane będą informacje o braku możliwości zrealizowania zgłoszenia w ustalonym terminie.
14. Osoba korzystająca z usługi będzie miała prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy ze strony kierowcy lub asystenta przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu oraz przy przemieszczaniu się do miejsca docelowego.
15. W przypadku rezygnacji z usługi transportu wymagana będzie informacja do koordynatora transportu.
16. Wszelkie kwestie związane z organizacją transportu według planowanej koncepcji będą uregulowane regulaminie, przyjętym zarządzeniem Burmistrza Ciechanowca.

Na podstawie dokonanej diagnozy społecznej i analiz potrzeb w Gminie Ciechanowiec założenia liczbowe dotyczące planowanej usługi transportowej door-to-door przedstawiają się następująco:

1. liczba pojazdów i rodzaj pojazdów (m.in. przez określenie dopuszczalnej liczby przewożonych osób, w tym poruszających się na wózkach) – 1 mikrobus 9-cio osobowy, w tym i osoba poruszająca się na wózku;
2. szacowana liczba beneficjentów/beneficjentek, którzy/które potrzebują pomocy asystenta podróży (bez podstawiania przystosowanego środka transportu – np. osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu lub wzroku) – 20;
3. szacowana liczba kursów (miesięcznie/rocznie) –zakładamy dzienny limit 300 km, przy założeniu 25 dni w miesiącu organizowania usług transportowych;
4. szacowana liczba użytkowników/użytkowniczek systemu usług transportowych door-to-door, zgodnie z wymaganiami opisanymi poniżej – 100;

Szacunkowe dane dotyczące potencjalnych użytkowników i użytkowniczek korzystających z usług, w podziale na następujące kategorie:

1. osoby z niepełnosprawnościami (o ile to możliwe w podziale na rodzaje niepełnosprawności -ruchowa, osoby z dysfunkcją słuchu, osoby z dysfunkcją wzroku) - 15;
2. osoby z trudnościami w poruszaniu nieposiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności–30;
3. osoby w wieku senioralnym z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności – 40;
4. osoby uzależnione, korzystające ze wsparcia w ramach gminnego programu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi – 5.

Zakłada się także możliwość pojawienia się osób towarzyszących osobom uprawnionym (np. opiekunowie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności). Według przeprowadzonej diagnozy na terenie Gminy Ciechanowiec nie ma osób, którym towarzyszy pies asystujący lub pies przewodnik, jednakże realizacja usług będzie umożliwiać. Zakładamy również sytuację odmowy skorzystania z usług transportu door-to-door, mimo że osoba może deklarować potrzebę wsparcia w zakresie mobilności.

Chodzi tu m.in. o przypadki powtarzających się nieuzasadnionych rezygnacji z zamawianych kursów, dostępności dla konkretnych użytkowników/użytkowniczek innych form transportu, niezasadne korzystanie ze specjalnego systemu transportu door-to-door w odniesieniu do posiadanych trudności w zakresie mobilności. Planowana usługa transportu door-to-door jest innowacyjnym modelem świadczenia usług. Bardzo ważną kwestią będzie monitoring i ewaluacja realizowanej koncepcji transportowej. W tym celu Gmina Ciechanowiec będzie prowadziła badania ilościowe i jakościowe w kontekście własnych zasobów i potrzeb.

Planowane mierniki i sposoby oceny stopnia zaspokajania potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności przedstawiają się w następujący sposób:

- 1) liczba użytkowników/użytkowniczek usług door-to-door, w tym liczba osób potrzebujących pomocy/asysty;
- 2) liczba zrealizowanych kursów;
- 3) liczba odmów kursów z powodu braku możliwości ich realizacji;
- 4) liczba rezygnacji z kursów.

Koordinator transportu będzie zbierał dane ilościowe dotyczące celów przejazdów realizowanych w ramach usług door-to-door. W celu ułatwienia sposobu zbierania tych danych, korzystający będzie deklarował cel przejazdu przy zamawianiu usługi transportu door-to-door. Analiza efektów przyjętej koncepcji będzie uwzględniać także koszty funkcjonowania systemu usług door-to-door, tj. co najmniej obliczenie średniego kosztu jednego przejazdu oraz roczny koszt systemu usług transportowych door-to-door w przeliczeniu na jednego użytkownika lub użytkowniczkę.

6 Opis powiązania proponowanego sposobu świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej

Usługa transportu door-to-door w ramach przyznanego grantu będzie realizowana przez Gminę Ciechanowiec. Ograniczenie wykluczeń mobilności i transportu znacznie poprawi jakość życia mieszkańców, zwłaszcza starszych i niepełnosprawnych.

Mieszkańcy Ciechanowca, którzy mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (np. poruszające się na wózkach inwalidzkich, o kulach, niewidome, słabowidzące i inne) będą mogły rozwijać swoją aktywność w życiu publicznym, społecznym i zawodowym. Dzięki nowej usłudze zostaną zniwelowane bariery związane z mobilnością tych osób. Aktywizacja ta przyczyni się m.in. do zwiększenia szans rozwoju tych osób, udziału w edukacji, korzystania z infrastruktury społecznej i zwiększenia aktywności zawodowej (tzw. usługi aktywnej integracji).

Proponowany sposób świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (np. Klubie Seniora, Środowiskowym Domu Samopomocy, itp.) przyczynią się do bardziej aktywnego uczestnictwa w zajęciach mimo pogarszającego się stanu zdrowia, oraz niezależnością od

innych członków rodziny). Osoby objęte usługą zyskają także szansę aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności, poprzez m. in. Udział w imprezach plenerowych, czy uroczystościach miejskich.

Dzięki temu osoby o ograniczonej mobilności, które nie miały szans na aktywność w związku z brakiem możliwości transportowych będą mogły aktywizować się społecznie i zawodowo.

W związku z tym, że zgodnie z Projektem PFRON badany będzie stopień wpływu uruchomienia usług transportowych door-to-door na aktywizację społeczno zawodową użytkowników/użytkowniczek tych usług konieczne jest wskazanie w Koncepcji transportu mierników ilościowych i sposobu oceny stopnia wykorzystania usług door-to-door dla aktywizacji społeczno-zawodowej.

Wskaźnikami w tym zakresie będą:

- odsetek użytkowników lub użytkowniczek, którzy/które skorzystali/skorzystały z usługi transportowej door-to-door w celu aktywizacji społeczno-zawodowej w relacji do wszystkich użytkowników/użytkowniczek korzystających z tych usług,
- odsetek przejazdów w ramach usług transportowych door-to-door wykorzystywanych w celach aktywizacji społeczno-zawodowej w relacji do wszystkich przejazdów (zakładając, że niektóre osoby będą korzystały wielokrotnie z usług).